

Hemelvaartsdag, 13 mei 2021 – Kloosterkerk

Handelingen 1,1-14 – ds. Rienk Lanooy

U kunt deze dienst alsnog bekijken en beluisteren via <https://youtu.be/s1SukZA8arg>

Inleiding op de lezing

Het verhaal van de Hemelvaart vinden we met name bij Lukas. Doordat er in de kerk een feestdag mee verbonden is geraakt, lijkt het een aparte episode te zijn in de paastijd, maar eigenlijk is dat niet zo. Het maakt deel uit van die andere paasverhalen over Jezus die soms even aan zijn leerlingen verschijnt om hen uit te leggen waar het om gaat. Hij is immers al niet meer onder hen op de wijze van voor zijn dood. Het gaat dus ook vandaag meer om afsluitende verschijning dan om een bijzondere verdwijning.

Overweging

Wie de kwalificatie 'witte man' krijgt toebedeeld, heeft tegenwoordig iets uit te leggen. Dat ga ik dan ook doen, want vanmorgen gaat het zelfs over twee witte mannen... Laat ik preciezer zijn: het gaat over twee mannen in het wit. Ze figureren in het verhaal van Lukas dat zojuist klonk. Het staat aan het begin van zijn tweede boek, de Handelingen van de Apostelen, het verhaal van deze Hemelvaartsdag. In dat verhaal introduceert de schrijver eerst zichzelf, laat vervolgens Jezus aan het afscheidswoord komen en dan, als Jezus gegaan is, komen die twee in beeld, twee mannen in witte kleren. Ze komen er bij staan, vertelt het verhaal. Op het moment dat de een gaat, Jezus, komen er twee voor terug.

Waar komen die nu opeens vandaan, die twee, zou je je af kunnen vragen? Het staat er niet bij, maar in de bijbel komen dit soort verhaalfiguren nooit zomaar uit de lucht vallen. Meestal hebben ze al een voorgeschiedenis. En dat is ook hier het geval. Wie het slot van Lukas' eerste boek kent, het naar hem vernoemde evangelie, komt ze daar namelijk ook al tegen, die twee in het wit geklede mannen. En ook daar komen ze er bij staan, alleen... de locatie is anders: het lege graf. En bovendien zijn het geen mannen maar vrouwen bij wie ze gaan staan. Het zijn de vrouwen die op de vroege Paasmorgen hun opwachting maken om de dode Jezus te verzorgen. En ook hier blijkt hij de grote afwezige te zijn. Ook hier komen in zijn plaats die twee mannen, in het wit gekleed.

Als Jezus gaat, valt er een gat. Als hij niet meer hun dagelijkse leidsman is, wat staat hun dan te doen, de vrouwen en de mannen die hem zijn nagevolgd? Wie geeft nu de route aan in het vacuüm van zijn afwezigheid? Dat is precies de taak van deze twee. Ze zijn voor even richtingwijzers, wegwijzers, loodsmannen, gidsen. Ze horen bij de tussentijd, tussen Jezus die gaat en de Geest die komt. Ook dan moet er richting gewezen worden.

In beide verhalen, dat van Pasen en van Hemelvaart volgen de twee mannen in het wit een vast stramien: eerst stellen ze een vraag, *Waarom zoekt u de levende onder de doden?* is de paasvraag, en die van hemelvaart luidt: *Galilese mannen, wat staan jullie naar de hemel te kijken?* U hoort wel: het zijn geen open vragen, waaruit belangstelling spreekt. Ze vragen niet om een antwoord maar geven te denken. Een vraag in de trant van: 'moet je nu die kleren aan?' of 'Zou je daar niet eens mee ophouden?'. Er zit een kwalificatie in, een mening, waardoor de ander zich aangesproken voelt. 'Waarom zoeken jullie de levende onder de doden?' 'Wat staan jullie naar de hemel te kijken?' Oftewel: doe dat niet. Kies een andere richting, een ander perspectief.

Maar welke? Daarvoor moeten we nog een stap verder terug in het evangelie van Lukas zetten. Want nog één keer eerder komen we twee mannen tegen bij Lukas. Dat is in het verhaal van de

verheerlijking op de berg, waar twee mannen zich in een stralende verschijning bij Jezus voegen en met hem in gesprek gaan over de exodus die hij in Jeruzalem moet volbrengen. Het zijn Mozes en Elia. Zij staan voor de Wet en de Profeten, de woorden van leven uit het Aloude Testament. Alsof die twee willen zeggen: als je zoekt naar richting in je bestaan, dan zul je altijd weer terug moeten naar Mozes en de Profeten. Daaraan is Jezus immers ook trouw gebleven en daarmee is hij zijn weg gegaan en daarmee zullen jullie het ook moeten doen.

Met Pasen zeggen die twee tegen de vrouwen die in het graf naar beneden staren: kijk niet naar beneden, de diepte in, naar het graf van voorbij, want daar laat de Opgeстане zich niet vinden. En tegen de mannen die naar de hemel staren, zeggen ze: kijk niet naar boven, naar de hemel want die ligt buiten jullie bereik, dat is niet de plaats waar je je leven moet leven. Kijk niet naar beneden, kijk niet naar boven, maar kijk vooruit, naar de wereld die aan je voeten ligt. Daar moet het verhaal van de man van Nazaret verder gaan, om te beginnen in Jeruzalem en van daaruit de wereld in. Want in die wereld hebben de Wet en de Profeten nog wel iets te vertellen over hoe de ene mens de ander dient te bejegenen, hoe het er toe doet dat de mens altijd in de juiste verhouding tot God en de naaste leeft. En hoe verdrietig is het dat juist deze dagen in Jeruzalem en daar omheen niet het gebod van de liefde, de samenvatting van Wet en Profeten, gedaan wordt, maar de menselijke logica van het geweld op geweld de overhand heeft. Niet dat het alleen daar zo toegaat: er is nog een wereld te winnen aan implementatie – om het maar eens Haags te zeggen – van Wet en Profeten.

Jezus is die weg voorgegaan. Volg hem dan maar, niet in zijn hemelse vaart, maar in het uitdragen van zijn bevrijdende verhaal. En we weten: dat is niet per se een succesvol leven. De exodus van Jezus in Jeruzalem verliep via de Olijfberg waar hij gevangen werd genomen en via Golgota waar hij het leven liet, maar uiteindelijk liet hij op paasmorgen de dood achter op de plek waar hij hoort: in het graf van voorbij. En twee mannen in het wit wijzen ons er ook vandaag op waar hij tot op vandaag te vinden is: op de weg van Mozes en de Profeten. Daar zal zijn Geest over ons vaardig worden.

Kortom: Waar een witte man, twee zelfs, al niet goed voor zijn.

bronnen

Piet van Veldhuizen, 'Wat staar je omlaag, wat kijk je omhoog?', *Interpretatie* 2010 (18/3) 22-24.

Wanneer u vaker inspiratie ontleent aan de preken en gebeden die klinken in de Kloosterkerk, stellen wij u voor om een gift over te maken op NL 29 INGB 0000 0585 71 ten name van Stichting Kloosterkerk.

U steunt ons werk ermee!